

Aleš Norský: Tomáš Rychtr is a TV moderator and motorsport commentator, who over the past ten years has been leading the Formula 1 broadcasts in the Czech Republic. Most recently at Sport1 and Sport2 administered by AMC Networks Central Europe Kft. Beside TV work, Tomáš runs several web-sites, most notably GPF1.cz. I had an opportunity to talk to him after the conclusion of the 2017 season.

A.N. Opening question: How did you become a sports commentator and particularly F1 commentator?

T.R. This question actually gets more complicated with the passage of time. I am doing Formula 1 for over a decade now and the first three years I was just wondering myself why should I be so lucky? And that feeling is not completely gone even now. I have really fully discovered Formula 1 thanks to Petr Horák, who did television F1 commentary before me. That was some 20 years ago, and I had not just discovered it...I clutched my jaws into it and never let go! Probably thanks to that perseverance, various opportunities presented themselves that eventually guided my path to the microphone. There were obstacles along the way, but I am still here today. Never give up on your passions. Being naturally talkative certainly did not hurt, either :).

So, were you a F1 fan already or did F1 enter your life through work?

Subconsciously, I was always fascinated by racing cars on TV already in the 1980s, when Luboš Pecháček did the commentary. I also have a foggy memory of my parents taking me to see the 1978 Italian documentary 'Formula 1 Febbre della Velocità'. I am sure that it was this film, because not too long ago I saw it again on the internet. So there always was this hidden fascination that was later rekindled by the Ayrton Senna accident, and fully resurrected when I began to watch all the live race broadcasts on what today is TV Prima. I started to write articles, and soon was able to get paid for them...and that was the beginning of my professional career.

Do you feel that this job has broaden your knowledge of Formula 1?

No. My knowledge was growing because I was hungry for it and everything F1 was of interest, be it rules, technology, politics. The commentator job became a vehicle for sharing this knowledge and experience with the viewers. It is amazing to realize that over the years the interest and knowledge level among the fans are really growing. Today, I find additional inspiration in it, but my primary motive remains to be my own desire to know more. I am learning today and I will still be learning 20 years from now.

Over the past decade, just about everybody who is anybody in this sport and speaks Czech has joined your broadcasts. Probably most prominent was the former West McLaren manager Pavel Turek, but also Tomáš Enge, Jan Charouz and most recently Josef Král. Are you involved in the selection of these colleagues and guests, and who was the best to work with?

Thanks for that comprehensive list, I did not really realize that and it is humbling. All the personnel are strictly selected by the TV studio. Over the past two years, they would ask for my opinion, which is nice, but the final decision is completely in the hands of management. Pavel Turek is naturally gifted leader who was instrumental in making the F1 broadcasting in the Czech Republic better, so I am somewhat sorry that his success elevated him to play a 'Bernie' role for the flying F1 called Red Bull Air Race. It is good news for them, but not so much for the Czech footprint in Formula 1. I am sure that his familiarity with that environment would have helped to push us another step up. Josef Král is a racing driver with lot of experience that he is able to articulate into interesting ideas. I suppose this is why he was hired in the first place, right?! The combination of this ability and his TV presence is without a doubt great credit to our broadcasts on Sport2. I know some people don't like it, but our traditionally casual demeanor during the Friday practice is a lot of fun for us! Being able to work with these men certainly counts as my two most important experiences. Sport1 and Sport2 also are in Slovakia and I take my hat off to their commentator Števo Eisele, who lives and breathes everything F1 as only few can.

You stayed in the studio for the last two seasons, but in prior years you travelled to the races. Will we see you in the F1 paddock again?

We are in the paddock in Hungary every year and for most of the remaining races we have our paddock team member. For me it is not possible right now, because I lead the pre-race Studio F1. It is like a factory manager who does not usually travel to races, because that is the job of the mechanics and the entire race team. If the contract with Sport1 and Sport2 is renewed, you will see me again in Hungary and our on-site man in the paddocks elsewhere.

Does that mean that today it still is not certain who will broadcast and moderate the 2018 F1 season here?

Exactly. In my case, if I don't hear otherwise by the New Year's fireworks, it would mean that my personal contract had been renewed and I am in for 2018.

F1 paddock is not necessarily a welcoming place for newcomers, and more than anything is governed by the rule that it matters not who do you know because it is all about who knows you. How did you deal with that? Did anybody offer a helping hand, or did you have to establish yourself alone.

F1 community is a micro-cosmos moving in perpendicular direction to the rest of the world. It has its own rules and peculiarities that you must learn to navigate, otherwise you would come across as silly and untrustworthy. Once you have learned that, it becomes possible to approach almost anybody. I was introduced to those rules in 2008 by Pavel Turek. Frankly, he was the only true insider from this part of the world, no question. One also needs to keep in mind that the rules keep evolving and changing, so it is crucial to stay in touch. You would be surprised how incredibly small and closed-in this group is.

I have to admit that I do not find this surprising one bit. Can you elaborate on which experiences in this environment were the most emotional for you?

Interesting question. Normally, I only think about the positives and it is not often that I reflect on times when my association with F1 actually did hurt. And I am not the type that would impose such aspects of the job on other people. But the truth is that it is not always easy. In 2009 I slept in a grassfield about one kilometer from the Abú-Dhabi airport, because I had to pay my own way there and there simply was not enough money in my account. After Japan 2008 qualifying, I needed acute ambulance transfer to the hospital for stomach inflammation. In 2009, about one hour before the live broadcast, I was admiring beautiful historic cars brought there for the 60th anniversary of Formula 1, when I got a phone call that my daughter was in the intensive care unit at the hospital. I cried like a little boy, because there I was, the man of the house, absolutely helpless to do anything about it. I felt ashamed. I cried again in the studio during the 2015 remembrance ceremony for Jules Bianchi...just could not help it, but fortunately, it wasn't obvious on TV. Part of the story is the fact that Formula 1 cost me half of the time I could and should or should and could have spent with my children. But there are no regrets, I am sure my kids will understand. Formula 1 is my passion. To get away from the gloomy themes, the 2008 season finale in Brazil was just pure exhilaration! And many more powerful moments as well. Thank you for this question.

Bringing Formula 1 to Czech viewers must be challenging, if only because the German channels with decades of experience in F1 broadcasting remain popular and readily accessible in the Czech Republic. How do you compete with someone, for whom the garage door at Mercedes AMG is always wide open?

The backing enjoyed by British, German and Italian TV broadcasters is unmatched and they can be live in the paddock or on the grid from Friday to Sunday. This requires dozens of people, satellite connections, and corresponding budgets. Czech and Slovak markets are tiny in comparison. Hypothetically, I could do reasonable live broadcast through my mobile phone from anywhere, because the current technology makes that possible. But broadcasting rights do not allow that. Which, from the F1 business model view, is completely understandable. Our Sport1 and Sport2 work is not intended to compete with outfits like SkySports. And I am happy that most people understand this, and it is a privilege. But many do not realize that Sport1 and Sport2 still provide amount of coverage not customary in most countries. The critics around here are unable to see a good thing even if it is right before their eyes. I stand behind this statement. It is challenging to make the 15 million F1 experts in the Czech Republic and Slovakia happy. This distinction was once reserved only to ice hockey and football fans, so I take it as a compliment :).

Is your pre-race show that you present together with your Slovak colleagues part of any strategy to differentiate yourselves and offer something original?

Differentiate from what? We do not feel that we need to differentiate ourselves from anybody, it is simply an attempt to get closer to the fans. It was difficult to get this hourlong program approved by the commercial right owner, who wanted us to do only 30 minutes. The one-hour studio pre-race on Sport1 and Sport2 is nothing more and nothing less than our sincere effort to get the viewer as close as possible to the action, within the frame of our possibilities. Their satisfaction provides the primary motivation.

Many TV stations that broadcast F1 rely on Sean Kelly's Virtual Statman service for getting the historical and statistical facts to their commentators. How is it in your case?

Virtual Statman is an 'avatar' of Sean Kelly, but he is not the source of all the information. I am sure he taps into the same established sources that we look at as well.

If I understand this correctly, the strongest points of Virtual Statman are the ease and speed of the application's delivery. But you are correct to suggest that Sean uses forix.com database as his starting point. In F1, forix has become de facto official source of statistics, so I expect that you are using it as well?

Usually Forix, StatsF1, GPguide, FIA and FOM. And in no small part own memory that may not be tuned particularly statistics, but certainly is to many experiences.

Are you ever confronted with comparisons to Luboš Pecháček, who moderated Formula 1 broadcast in the former Czechoslovakia? In spite of all the blunders he kept on creating, it seems that many older fans still appreciate his personal charisma, and ten years after his death, Pecháček remains a sort of cult standard and his position is not completely unlike the status enjoyed in Britain by Murray Walker.

As you said: Luboš Pecháček was our Murray Walker.

What is your personal opinion of Formula 1 today. For many it comes across as boring, opinions on Liberty Media takeover range from high hopes for the return of golden times to fears of NASCARization, too many teams operate on the brink of insolvency, and so on, and so forth...

First of all, I believe that if one finds something boring than one should not bother with it. If I was crazy about color pink, I would not want to keep presenting it to some bored critics of pink. Why should I? I myself love F1, but am not motivated to defend it from those who don't like it. Loads of people moan about how boring F1 is...and loads of people keep passionately following it.

Prost or Senna?

Winter or summer?

And finally, did I forget to ask anything?

For sure. Who am I fan of?

Of course! And I will extend this question to ask who was the very first driver that captivated you enough to become his fan?

The only driver I have ever followed with unconditional passion was Juan Pablo Montoya. Any time before, during and after that, it was just the sport as a whole. And so it remains today.

PHOTOGRAPHS COURTESY OF TOMÁŠ RICHTR

Aleš Norský: Tomáš Richtr je známý moderátor a komentátor automobilových závodů, který posledních deset let v Česku uvádí závody Formule 1. Jeho poslední štací jsou kanály Sport1 a Sport2 společnosti AMC Networks Central Europe Kft. Kromě práce v televizi se Tomáš věnuje i webovým stránkám, ze kterých jsou nejúspěšnější GPF1.cz kde působí řada dalších osobností zapojených v motoristickém sportu. Po ukončení sezony 2017 jsem měl možnost s ním uskutečnit tento rozhovor.

A.N. Takže úvodní otázka: Jak jste se stal sportovním komentátorem a konkrétně pro Formuli 1?

T.R. S postupem času mi to přijde jako čím dál složitější otázka. Televizním komentátorem F1 jsem již více než deset let. První tři sezony jsem sám jen kroutil hlavou a ptal se, jak to, že zrovna já? A tento pocit úplně nepominul ani teď. Před dvaceti lety jsem se díky Petru Horákovi, který přenosy komentoval přede mnou, do F1 zapálil naplno. Vlastně ne, že zapálil. Zakousl! A už nepustil. Díky moji houževnatosti asi přišly příležitosti, které mě přivedly až

k mikrofonu. A přes různé těžkosti jsem tam i teď. Nevzdávejte to, pro co máte vášeň. Že mi 'huba jede' od přírody...tak to bylo určitě nezbytné plus :).

Byl jste fanouškem už předtím, nebo F1 do Vašeho života vstoupila přes tuto práci?

Aniž bych úplně tušil, o co jde, fascinovaly mě obrázky formulí na České televizi už v osmdesátých letech s komentářem Luboše Pecháčka. Matně si taky vzpomínám, že jsme byli s rodiči v kině na italském dokumentárním filmu 'Formula 1 Febbre della Velocità' z roku 1978. V Jablonci nad Nisou v kině Oko. Teď jsem si jist, že to byl tento film, i když jsem si to uvědomil až v posledních letech, kdy jsem na ten dokument narazil znovu na internetu. Ta fascinace tam byla těmito zážitky hluboko ukryta a později umocněna smrtí Ayrtona Senny. Probuzena byla uvedením přímých přenosů F1, tehdy na dnešní TV Prima. Začal jsem o ní psát texty nadšenecké a brzy i texty placené. Tím začala ona profesionální dráha.

Máte pocit, že se díky komentování Vaše znalosti o Formuli 1 rozšířily?

Ne. Znalosti o F1 se rozšiřovaly mou vlastní touhou po poznání všeho, co s F1 souviselo, ať už pravidla, byznys, nebo politika. Komentování se stalo prostředkem pro možnost tyto vědomosti o F1 šířit dál a podílet se o nabyté zkušenosti. Je fascinující sledovat, jak za ta léta znalosti o F1 u veřejného publika vzrostly. Dnes mě mnohdy inspirují. Ale postupné rozšiřování znalostí o F1 je i dnes hnáno mou vlastní touhou po dalším a dalším poznání. To je můj vlastní motor. Studuji to dnes, a budu to studovat i za dvacet let.

Během těch deseti let se po Vašem boku vystřídaly v podstatě všechny domácí osobnosti přímo spojené s tímto sportem. Nejprominentnější byl asi bývalý manažer týmu West McLaren Pavel Turek, dále pak Tomáš Enge, Jan Charouz a naposledy Josef Král. Podílíte se na výběru těchto kolegů a hostů osobně, a můžete nastínit s kým se Vám spolupracovalo nejlépe a proč?

Díky za tento přehled osobností, to jsem si ani neuvědomil a беру to pokorně. K otázce. To, s kým komentuji zásadně určují televize. V posledních dvou letech se mě ptají na názor, za což jsem rád, ale konečné rozhodnutí je na manažerech stanic. Pavel Turek je člověk s manažerským nadáním od přírody. Přenosům F1 v České republice enormně pomohl a trochu mě mrzí, že povýšil a dnes dělá 'Bernieho Ecclestonea' v letecké F1 zvané Red Bull Air Race. To je dobré pro Red Bull Air Race, ale ne pro českou stopu v F1. Jeho znalosti prostředí by povýšily současné přenosy ještě na další úroveň. Josef Král je profesionální závodník, který umí krásně formulovat myšlenky a má unikátní přehled. No, asi právě proto je angažován, ne?! Kombinace jeho schopností závodníka a televizní hvězdy je unikátní a pro produkt přenosů F1 na Sport2 devízou. A i když to některé lidi zlobí, naše 'rádiově' uvolněná konverzace během pátečních tréninků mě enormně baví. Spolupráce s

nimi jsou pro mě dvěma nejvýraznějšími zkušenostmi. Sport1 a Sport2 vysílá i na Slovensku a za mikrofonem a občas před kamerou ctím schopnosti a nadání Števa Eiseleho. Víím, že světem F1 žije jako málokdo.

Poslední dvě sezony jste odkomentoval ze studia, ale v předchozích letech jste jezdil i přímo na závody. Uvidíme Vás znovu v paddocku velkých cen?

Každý rok náš celý tým vidíte z paddocku v Maďarsku a ve většině velkých cen máme v místě konání reportéra našeho týmu. Já osobně to mám těžké, protože moderuji předzávodní Studio F1. Je to podobné manažeru továrny, který na velké ceny moc nejedí, protože to je práce mechaniků a celého závodního týmu. Pokud bude spolupráce s programy Sport1 a Sport2 prodloužena i příští rok, pak bychom se nejspíš zase viděli z maďarského paddocku nebo prostřednictvím našeho reportéra z řady velkých cen!

Takže v těchto dnech ještě ani není jisté, kdo bude v příštím roce Formuli 1 pro domácí trh vysílat a potažmo komentovat?

Přesně tak, jisté to není. Co se konkrétně mé osoby týče, tak pokud mi před novoročním ohňostrojem příslušní manažeři neřeknou, že už se mnou nepočítají, tak je naše spolupráce automaticky prodloužena a uslyšíme se i v sezoně 2018.

Paddock Formule 1 není pro nováčky zrovna pohostinným místem a určitě zde platí pravidlo, že nezáleží na tom, koho znáte Vy ale jenom na tom, kdo zná Vás. Jaké byly a jsou v tomto směru Vaše osobní zkušenosti? Nabídnul Vám někdo ze začátku pomocnou ruku, nebo jste se musel snažit prosadit sám?

Komunita F1 je mikro-svět pohybující se napříč planetou. Tento svět má svá pravidla a bonton. Je nezbytně nutné tato pravidla znát, jinak jste za pitomce a nedůvěryhodnou osobu. V rámci těchto pravidel pak lze kontaktovat téměř kohokoli a získat různé informace. Poznat tato pravidla mi v roce 2008 pomohl právě Pavel Turek. Upřímně. nikdo jiný z českých či slovenských krajů se v nich ani neorientoval. Nutno přiznat, že tato pravidla se časem mění...například zvyklosti na tiskových konferencích. Takže je nutné s prostředím udržovat kontakt. Možná vás překvapí, že je to neuvěřitelně malá a hlavně uzavřená společnost.

Přiznám se, že zrovna toto mě nepřekvapuje. Můžete ale prozradit, jaké jsou za těch deset let v tomto prostředí Vaše vůbec nejsilnější zážitky?

Zajímavá otázka. Za normálních okolností vždy vzpomínám na pozitiva a nestává se mi často, abych si vybavil i různá příkoří, která jsem ve spojení s F1 zažil. A určitě nejsem typ člověka, který by tyhle aspekty nutil lidem. Ale opravdu to není vždycky jednoduché. V Abú Dhabi 2009 jsem například spal v trávě asi kilometr od letiště, protože jsem si cestu a výlohy platil sám a na víc jsem prostě neměl. Po kvalifikaci na GP Japonska 2008 mě odvezla sanitka rychlé záchranné služby do nemocnice kvůli žaludečnímu kolapsu. V Bahrajnu 2009 jsem asi hodinu před začátkem živého přenosu zrovna byl u krásných historických formulí oslavujících šedesátileté výročí Formule 1, když mi rodina zavolala, že mám dceru na jednotce intenzivní péče. Brečel jsem jak malý kluk, protože coby chlap od rodiny jsem nebyl v danou chvíli schopen s tím cokoli udělat. Styděl jsem se. Ve Studiu GP Maďarska 2015 na Sport2 se mi po tvářích valily slzy během předzávodní pocty Julesi Bianchimimu. Nešlo to udržet, ale naštěstí to nebylo v televizi moc vidět. Jedna strana mince je ta, že mi F1 vzala půlku životního času, které jsem měl a mohl či mohl a měl, strávit s dětmi. Ale nestěžuji si a věřím, že to mé děti pochopí. Formule 1 je pro mě vášeň. A aby to nebylo jen na dramatickou notu...závěr GP Brazílie 2008, to byl šílený úlet! A byla početná řada podobně silných momentů. Moc děkuji za tento pěkný dotaz.

Komentování Formule 1 v České Republice musí být obzvláště těžkou výzvou, protože německy mluvící stanice s mnohaletou historií přenosů F1, zůstávají v Česku stále dosti populární a lehce přístupné. Jak můžete konkurovat někomu, pro koho jsou například dveře garáží Mercedesu vždy otevřeny dokořán?

Jedna věc je zázemí britských, německých nebo italských televizí, které v pátek, sobotu i neděli nabízejí živá studia přímo z paddocku nebo rovnou na startovním roštu. To vyžaduje desítky lidí realizačního štábu plus satelitní přenos a to všechno stojí enormní peníze. Česká republika a Slovensko jsou ve srovnání s tím pidi-trhy. Dnes se vám třeba mohu přihlásit živě a kvalitně mobilem, což moderní technologie umožňují, ale neumožňují to televizní práva. Což je pro obchodní model F1 pochopitelné. Vysíláním Sport1 a Sport2 pro Českou republiku a Slovensko rozhodně nekonkurujeme například britské SkySports. Ale jsem rád, že to tak lidé většinou vnímají, je to vlastně pocta. Málokdo si uvědomuje, že prostor, který přenosům F1 programy Sport1 a Sport2 dávají, nabízí jenom málo zemí. České a slovenské kritiky pálí dobré bydlo, a za těmito slovy si stojím. Těžkou výzvou je uspokojit těch 15 milionů odborníků na F1 v České republice a na Slovensku. Příklad, který byl donedávna používán jen v oblasti hokeje nebo fotbalu. Vás by to nepotěšilo :)?

Je Váš hodinový předprogram uváděný společně se slovenskými kolegy součástí strategie se odlišit a nabídnout něco originálního?

Odlišit od koho? Nemáme potřebu se lišit od nikoho, jednoduše chceme být blíže fanovi. Hodinové studio nám dokonce nechťel komerční majitel práv vůbec povolit...že prý jen půlhodinové. Hodinové Studio F1 na Sport2 je prostě jen naší upřímnou snahou v rámci možností dostat diváky co nejlíže. Jejich zážitek s tím spojený je tou hlavní motivací.

Řada televizních stanic, které vysílají F1, získává pro své komentátory historická a aktuální fakta přes službu Virtual Statman, kterou poskytuje Sean Kelly. Je tomu tak i ve Vašem případě?

Virtual Statman je jenom 'avatar' jméno Vámi zmíněného Seana Kellyho. Sám je nevymyšlí. Nesporně čerpá ze zavedených databází, stejně jako my.

Pokud tomu dobře rozumím, tak silnou stránkou Virtual Statman je jednoduchost a rychlost kterou ta aplikace data dodává. Ale samozřejmě máte pravdu v tom, že výchozím bodem je pro Seana forix.com, který se pro F1 stal de facto oficiálním zdrojem statistik. Předpokládám tedy, že tam čerpáte informace i Vy?

Nejčastěji Forix, Statsf1, GPguide, FIA a FOM. A v neposlední řadě vlastní paměť, která sice není zrovna statisticky založená, ale na zážitky určitě ano.

Setkáváte se někdy s porovnáními s Lubošem Pecháčkem, který řadu let komentoval Formuli 1 v bývalém Československu? Přes všechny ty přešlapy, kterých se bezesporu dopouštěl se zdá, že mnoho starších fanoušků stále oceňuje jeho osobitý 'šmrnc' a Pecháček i deset let po smrti zůstává jakýmsi kultovním standardem, ne zcela nepodobným postavení, které má v Británii Murray Walker.

Jak jste řekl: Luboš Pecháček byl našim Murray Walkerem.

Jaký je Váš osobní názor na současnou Formuli 1. Mnoho lidí ji považuje za nudnou, názory na plány Liberty Media se rozcházejí od velkých nadějí pro návrat zlatých časů až po strach z NASCARizace, řada týmů se potácí na hranici úpadku...a dalo by se pokračovat i dále.

V první řadě jsem vyznavačem toho, že přijde-li mi něco nudné, tak se tomu nevěnuji. Když budu zblázněn do růžové barvy, nechci se hájit před znuděnými kritiky růžové barvy. Proč bych měl? Sám F1 miluji, nemám ale motivaci ji obhajovat před těmi, kteří ji rádi nemají. Tunny lidí hořekují nad tím, jak je F1 nudná...a tuny lidí ji dál a dál vášnivě sledují.

Prost nebo Senna?

Zima nebo léto?

A nakonec...zapoměl jsem se na něco zeptat?

No jasně. Komu fandím?!

Samozřejmě! Já tu otázku ale ještě rozšířím o to, kdo byl na začátku vůbec prvním pilotem, který Vás zaujal natolik, že jste mu začal fandit?

Jediným pilotem, kterému jsem vysloveně vášnivě a neobjektivně fandil, byl Juan Pablo Montoya. Kdykoli před tím, mezitím a potom, to vždy byl sport jako celek. A je i dnes.

